

Pentti Kaitera

Metsänparannus ja uudisraivaus I

Maaseudun Tulevaisuus, No: 21, 1939, s. 5

© Maaseudun Tulevaisuus/ Viestimedia Oy

Metsänparannus ja uudisraivaus.

I.

Tohtori Juho Jännes on Maaseudun Tulevaisuuden tämän vuoden numeroissa 5—11 ja 14 käsitellyt metsänparannukseen ja uudisraivaukseen uhratun työn vaikutusta kansallisvarallisuuteen. Aiheen tähän hän on ilmeisesti saanut ajankohtaisesta maatalouden ylituotantovaaraa koskevasta kysymyksestä. Tällöin hän on kolmessa eri kirjoituksessaan tehnyt kannattavaisuuslaskelmia ottamalla huomioon 50 vuoden ajanjakson tulevaisuudessa ja päätyttyä tulokseen, että metsänparannukseen uhrattu työ on yleensä moninkertaisesti edullisempaa kuin uudisraivaukseen uhrattu työ. Kun nämä kysymykset koskevat varsin läheltä koko maatalouttamme ja erittäinkin sellaista toimintaa, jossa laskelmat on suoritettava pitkäaikaista tulevaisuutta silmälläpitäen, rohkenen myös esittää eräitä näkökohtia asiassa sekä käsitykseni siitä, mitä periaatteita tämänkaltaisissa laskelmissa olisi noudatettava. Tällöin joudun aluksi koskettelemaan tri Jänneksen käyttämiä laskuperusteita. Aiheen laajuuden vuoksi on mahdotonta supistaa tätä tarkastelua yhden kirjoituksen puitteisiin. Aluksi käsitellän metsänparannusta koskevia laskelmia, sen jälkeen uudisraivausta ja lopuksi näitä yhdeksi ylituotantovaaraa silmälläpitäen.

Tri Jänneksen laskelmista jää se käsitys, että ne ovat vain eri vaihtoehtoja ja käytettiin mitä laskuperustetta hyvänsä, aina päädyttyään samaan tulokseen. Niinpä Metsälehdessä N:o 6 on selostettu tri Jänneksen kahta ensimmäistä laskelmaa ja tässä selostuksessa harventaen painostettu saatua tulosta, että metsänparannus on yli 16 kertaa edullisempaa kuin uudisraivaus. Myöskin on Metsälehdessä metsänparannusta koskeviin arvioihin nähden mainittu, että tri Jänneksen menetelmään 2. perustuva metsänparannuslaskelma on metodisesti oikein suoritettu ja että menetelmään 1. perustuvan laskelman tulos muuttuu koronkorkolaskua käyttäen vain sikäli, että metsänparannuksen kannattavuus verrattuna uudisraivauksen kannattavuuteen alenee 16-kertaisesta 12-kertaiseksi. Kun olen syventänyt tri Jänneksen eri laskelmiin, olen tullut siihen tulokseen, että myös

häisemmissä laskelmissa on vain muutettu eräitä edellisten laskelmien perusteita. Tämän vuoksi on syytä tarkastella kutakin laskelmaa erikseen.

Ensimmäisessä laskelmassa (MT, N:o 8) tri Jännes olettaa, että jos hehtaaria kohden uhrataan metsänparannustöihin 350 mk, siitä aiheutuu metsänkasvuun nähden keskimäärin 500 markan vuosituoton lisäys 50 vuoden aikana. Peltomaan puhdas tuotto on myös oletettu 500 markaksi. Uudisraivauskustannukset on arvioitu 6000 markaksi ja pääomalle korkoa 6 %.

Tässä laskelmassa on käsitykseni mukaan useita virheitä. Ensinnäkin laskettaessa arvoja 50 vuoden perästä saatavan tulon perusteella on ehdottomasti

laskelmat suoritettava korkoa korolle.

Toiseksi laskelmassa on metsänparannustyön aiheuttamaksi tuoton lisäykseksi luettu maan koko tuotto. Kysymyksessä on sellainen metsämaa, jossa on 5—10 vuoden vanhoja puiden taimia. Tällä alueella olisi 50 vuodessa syntynyt melkoinen metsä ilman, että metsänparannustöitä lainkaan olisi suoritettu. Metsänparannustöiden vaikutukseksi on luettava vain niiden aiheuttama tuoton lisäys. Jos oletetaan, että 350 markan metsänparannus aiheuttaa 50 vuodessa 2 kiintokuution vuotuisen kasvunlisäyksen, ei arviota voitane keskimääräisissä olosuhteissa pitää ainakaan liian alhaisena, sillä nykyinen vuotuinen lisäkasvu kasvullisilla metsämailla koko maassa on vain 2,1 kiintokuutiota. Tri Jänneksen laskuperusteita käyttäen sekä ottamalla huomioon koronkoron, muuttuu lopputulos metsänparannukseen nähden tri Jänneksen esittämästä 24000 markasta noin 4000 markaksi.

Tämän lisäksi on otettava huomioon, millaisesta metsänparannuksesta on kysymys. Edelläolevat metsänparannuskustannukset on saatu keskiarvona kaikista Keskusmetsäseura Tapion suorittamista metsänparannustöistä. Kun laskelmalla tahdotaan selvittää kannattavuutta, on erotettava toisistaan n.s. kuivien maiden metsänpa-

rannukset ja metsäojitukset, kuten tri Jännes kolmannessa laskelmassaan on tehnytkin. Metsäojitukset kohdistuvat melkein yksinomaan turveperäisille maille ja ojituksilla pyritään tällaiset vedenvaihamat maat muuttamaan määrättyä kuivaa maan metsätyyppiä vastaavaksi. Ojitetuilla metsämailla voi ojituskustannusten lisäksi tulla kysymykseen vielä muunlaisia metsänparannustöitä, jolloin kustannukset on laskettava yhteen. Metsäojitukset ovat vv. 1934—1937 muodostaneet n. 80 % Keskusmetsäseura Tapion suorittamien metsänparannustöiden kustannuksista, ja niissä on kustannus kuivuvaa hehtaaria kohden ollut keskimäärin 550 mk. Kuivilla maille hehtaarikustannus on ollut n. 200 mk. Valtion metsämailla ojituskustannukset ovat viime aikoina olleet edelläesitettyä suuremmat, ojituskustannukset vastaavana aikana keskimäärin yli 600 mk. Kaikki kustannukset huomioonotettuna ne ovat kuivuvan alan hehtaaria kohden nousseet yli 800 mk. Metsäojat vaativat lisäksi jatkuvaa kunnossapitoa, mikä kohottaa kustannuksia huomattavasti. Jotta siis saataisiin edellä oletettu tuoton lisäys, täytyisi metsäojituksen kyseessä ollen uhrata kustannuksiin n. 2 kertaa tri Jänneksen oletama määrä, mikä jo tekee metsäojitukset kannattamattomiksi, jos laskelmassa tehty muut oletukset säilytetään. Kuivilla maille olosuhteet ovat kokonaan toiset.

Tri Jänneksen toisessa laskelmassa (MT, N:o 10) on otettu huomioon koron korko ja maalle hinta 0, 500 ja 1000 mk/ha. Maan luontainen tuotto-kyky voidaan näin huomioida, mutta tämänkaltaisten laskelmien yhteydessä vain määrätyn edellytyksen. Jos laskelmat perustuvat metsänparannustöiden jälkeen saatavaan kokonaistuottoon, on maan nykyinen hinta otettava sellaisen maan tuottoa vastaavaksi, missä metsänparannustöitä ei ole suoritettu. Tämän vuoksi maan arvo 0 tulee kysymykseen vain erikoistapauksissa, jolloin myös metsänparannuskustannukset nousevat. Jos tämän lisäksi metsäntuottoon nähden tehdään se korjaus, minkä tri Jännes kolmannessa laskelmassaan on "erään asiantuntijan" lausuntoon nojautuen tehnyt, että tuottoa on vähennettävä n. 60 %:lla, muuttuvat suhdelluvut kokonaan toisenlaisiksi. Metsäojituksen kannattavuus, kunnossapitokustannukset huomioonottaen, tulee tällöinkin kyseenalaiseksi. On myös huomattava, että metsänkasvu ojitetuilla soil-

la alkaa parantua vasta usean vuoden kuluttua ojituksen suorittamisesta, mikä vaikuttaa varsin huomattavasti lopputulokseen.

Kolmannessa laskelmassaan (MT, N:o 14) tri Jännes on erottanut, kuten jo edellä mainitsin, kuivien maiden metsänparannukset metsäojituksista ja olettanut, että metsämaiden tuotto on n. 60 % alempi kuin hänen aikaisemmin käyttämänsä arvo sekä saanut kantorahaa 50 vuodessa 10000 mk. Tämän lisäksi hän on maan arvoksi olettanut 500 ja 1000 mk sekä suorittanut vertailut vain kuivien maiden metsänparannustöihin nähden. Korkokannaksi on nyt otettu 4 %. Kun kuitenkin kuivien maiden metsänparannukset ovat muodostaneet vain vähäisen osan suoritetuista, ja kun koko maata koskevat metsätalouseläskemat tulevaisuudessa huomattavalta osaltaan pohjautuvat siihen, että määrätty suotyypit saadaan metsää kasvamaan, ei ole paikallaan tällaisessa yleistetyssä laskelmassa jättää metsäojituksia kokonaan pois. Myöskin on vertailussa metsämaan maapohjan arvoksi otettu 500 mk ja vain vaihtoehtona 1000 mk, mitä uudisviljelyksessä on kaikissa tapauksissa käytetty lähtöarvona. Jos tehdään näiden huomautusten aiheuttamat korjaukset, on laskelma likimäärin sama kuin menetelmässä 2 esitetty.

Edelläolevalla en ole pyrkinyt vertaamaan metsänparannukseen ja uudisraivaukseen uhratun työn kannattavuutta. Tässä en sitäpaitsi ole vielä lainkaan kosketellut uudisraivauskustannuksia. Laskelmissani olen vain halunnut osoittaa, että vähäisillä laskuperusteiden muutoksilla saadaan tulos aivan vastakkaiseksi kuin mitä tri Jännes on esittänyt. Tällaiset vertailut ovat sitäkin epävarmempia, kun oletusvirheiden rajoissa tehty korjaukset voivat varsin helposti saattaa joko metsänparannuksen tai uudisraivauksen kannattavuuslaskelman lopputuloksen 0:ksi tai miinus-merkkiseksi, jolloin keskinäiset suhdelluvut voivat muuttua äärettömyydestä toiseen. Tällöinhän saadaan tulos muodostetuksi millaiseksi kulloinkin halutaan, eikä sellaiseen tulokseen nojautuen voida luotettavasti johtopäätöksiä tehdä. Lisäksi on syytä huomauttaa, että tri Jännes on käsitellyt kysymystä yleisesti eroittamatta erilaisia maita, eri menekkioloja ja maan eri osia toisistaan. Tämä erittely aiheuttaa vieläkin suurempia muutoksia laskelmiin kuin edellä tekemäni huomautukset. Seuraavassa kirjoituksessani esitän, mitä periaatteita käsitykseni mukaan tämänkaltaisissa vertailuissa olisi noudatettava.

Pentti Kaitera.

*

Tässä PELLAVAA ROHKITAAN

Olette varmasti usein ihailnut sitä aivan erikoista juhlahohtoa ja tunnelmaa, joka säteilee TAMPELLA-damastilla katetusta ruokapöydästä. Pellavan ominaisuudet, jotka kohottavat sen aivan omaan erikoisluokkaansa kodin kudos-ten joukossa, ovat jalon aineksen ja huolellisen muokkaustyön onnistunut tulos. Ettehän Te kään tyytyne muuhun kuin jaloon ja täysipainoiseen? TAMPELLA-pellavaa sen pitää olla — kotimaista "high class" valmistetta, joka ilahduttaa silmää niinkauan kuin kestää ja joka kestää vuosikymmeniä!

Tampella
TAMPEREEN PELLAVATEHDAS